

Maria Vaida-Voevod
Azilul regilor

povestiri

Buletin de știri

Cu un icnet Zamfir își îndreptă trupul pe scaunul cu mătasea roasă și ruptă, sprijinindu-și picioarele, îndepărtate unul de celălalt, pe parchetul cândva lucios, acum șters, împrumutând parcă cenușiul târșăitului zilnic al papucilor din postav. Aparatul de radio, pe care tocmai îl repara îi alunecă din brațe. Păienjeniișul firelor din măruntaiele lui luciră o clipă în lumina slabă, ce se furișă printre cele două cârpe arse de căldura aproape insuportabilă din burgul, în care se izolase de oamenii cunoscuți cândva și care-i deveniseră potrivnici, hăituindu-i amintirile și somnul. În jurul scaunului zăceau abandonate, la întâmplare, alte aparate de radio, acoperite de praful gros, atotstăpânitor, în încăperea care era în același timp bucătărie, sufragerie și dormitor. Dormea pe o ușa veche, pe care foștii locatari o înlocuiseră cu una nouă, din stejar, dar n-au mai apucat sau n-au catadicsit s-o și scoată din cameră. O abandonaseră culcată pe podea, după ușa cea nouă. Zamfir o acoperi cu hainele lui nefolosite de ani de zile și din care, după ce le adăugă un palton larg, încropi o saltea. În încăperea se afla și o canapea în bună stare, dar bărbatul se obișnuise cu dormitul pe ușa. Era mai aproape de podea, nu se putea răni dacă ar fi căzut din pat, cum se mai întâmplase. Uneori se dezzechilibra din senin. Cădea pe loc drept în desele lui plimbări pe străzile din vecinătate, nu știa de ce și cum, iar când se ridica de la pământ se mira foarte. Era scurtcircuitări ale minții. Buimac mulțumea celor care-l sprijineau, săltându-l de pe trotuarul uneori ud de ploate, alteori înghețat. Se rănea, desigur, în cădere. Cel mai adesea la cap. Întinse mâna până la scaunul din vecinătate și apăsă butonul de pornire al aparatului de radio, singurul care scăpase de la dezmembrare. Precum un copil, curios să afle ce se ascunde în măruntaiele unei jucării, Zamfir desfăcea și refăcea aparate de radio. Era un mod de abandon. Gânditul la cum și ce să apropie pentru ca firele acelea să aibă în final un sunet, îi distrăgea atenția de la nefericirea zilnică. Trăia singur, umilit și sărac, de aceea supărat pe întregul univers. Nimeni și nimic nu scăpa judecății lui plină de ranchiună, spusă cu năduf de se întâmpla foarte rar, să vorbească cuiva. Oamenii fericiți, ori măcar mulțumiți, pentru că fericirea, nu-i așa, nu intră în meniul zilnic, sunt buni cu semenii lor, cei nefericiți dimpotrivă. N-au tras cartea norocoasă. Așii i-au ocolit mereu. Zamfir nu-și găsea nici o vină pentru pustietatea din juru-i. Bilanțul vieții lui era subțirel, nu-l mulțumea. I-a lipsit șansa, întâmplarea, care pe unii-i propulsează pe te miri ce poziție nemeritată. Fusesse un muzician înăscut. Sortit dirijoratului. Cu toate acestea rămăsese mereu în gloată, cum îi plăcea să-i spună orchestrei, în care cântase până nu demult la contrabas. E drept că nici el nu-și alesese instrumente-vedetă, vioara și pianul. Contrabasul l-a ales pe el în lipsa altcuiva. Orchestra avea nevoie de acest instrument, omul, adică Zamfir, se percepea pe sine mai mult ca o anexă a lui. „Nu prelungirea instrumentului asta-i altceva”, explica Zamfir colegilor lui în vreo pauză din interminabilele ore de repetiții. Nu prea avea auditoriu. Posac și mereu nemulțumit, nu atrăgea atenția nimănui. De fapt bărbatul nici nu-și dorea apropiați. Sentimentul, ce-l manifesta în relația cu ceilalți, era mai ales disprețul. Își apropiase singurătatea în mod voit. Se pensionase pe caz de boală. Una neurologică. Nu pronunța niciodată denumirea bolii, ori mai degrabă nu dorea să vorbească despre desele scurtcircuitări ale minții, ce-i alterau orele zilei, ori ale odihnei și așa goale ori pline de coșmaruri.

„Douăzeci și patru de vaci, enunța crainicul ușor amuzat o știre, menită să încheie buletinul de prânz, au fost oferite, de către un fermier din Kenya, celui mai puternic președinte din lume în schimbul fiicei sale”. Nu merită, mormăi Zamfir, fii serios nene! Îți iei o năpastă și mai și plătești gras. Țineți caprele și oile, bea-ți laptele!” Trase și el o dușcă mare de cafea neagră și amară și desfăcu cu degetele-i îngălbenite al doilea pachet de țigări, din ziua aceea. Era în grafic cum se spune. Ibricul de cafea era pe jumătate gol, iar caseta cu țigări tot pe acolo. Fuma patruzeci

pe zi și bea un litru de cafea. Mânca puțin și prost. Bani nu-i prisoseau, așa încât își fixase prioritățile. Mîncarea era pe ultimul loc. Cîteodată gătea. Destul de bine. A doua, ori a treia zi, însă, i se lehamisea de ceea ce preparase. Uneori uita să mănânce. Foamea nu-l chinua aproape niciodată, dar fără cafea și țigări nu-și putea imagina viața de zi cu zi. Și nici fără radio. Se trezi întrebându-se dacă era misogin ori ba. N-a stăruit asupra gândului. Femeile nu l-au interesat prea mult. Le disprețuia. „Bate vîntul sub zulfii ridicoli, fie blonzi, ori mai întunecați”. Scăpase de beleaua însurătorii. Mai bine. „Ce să împarți din leafa unui instrumentist cu altul, mai rău, cu alta, o gură largă, neostoită, mestecînd de-a valma zdrențe și tinichele, mă rog, altcineva ar spune: haine și bijuterii, treaba lui!” Din cînd în cînd își mai ostoia poftele cărnii cu cîte o profesionistă, luată de pe drum, de pe centură, cum se zice. Comanda o repriză scurtă și o executa fără entuziasm, dar nici cu scîrbă, întotdeauna însă cu ochii închiși. Nu vroia s-o vadă pe cea de sub el. „Saltea jechoasă”, mormăia printre dinți la despărțire, întinzînd grăbit banii. Fetele n-auzeau vorbele bărbatului. Luau repede banii grăbind spre ieșire. Nici casa, nici omul nu prezentau încredere. Deși avea grijă să se protejeze de eventuale urmări scârboase, Zamfir acorda toaletei de după, o minuțioasă atenție. Se spăla apăsător și îndelung și se jura „gata, asta-i ultimul act din această comedie proastă!”. Dar nu se ținea niciodată de cuvînt. „Un rău necesar”, își spunea de fiecare dată, scuzându-se pentru slăbiciunea ce-l scotea din tipicul și ritmul unei vieți cenușii dar previzibilă și calmă. Vroia să-și molfăie pensia cît mai mulți ani. Era răzbunarea lui contra semenilor sănătoși. „Să muncească fraierii pentru mine vreme cît mai îndelungată”. Nu mai cînta. De fapt nu-i plăcuse în mod deosebit contrabasul, ba dacă stă să se gîndească nici muzica, așa în general, nu i-a adus cine știe ce mulțumiri. „O lălăială-i toată existența noastră. De unde atîta ritm și rimă. Nici într-un caz nu vin din interiorul nostru. Totul ne e impus. Muzica de marș și cea funebră ne însoțesc mai ales. Dănuim cum ni se cîntă, ori mai degrabă cum se bate tactul. Așa ca acum!” Zamfir simți sute de ciocănele lovindu-i tîmpla. Iar m-apucă! Să mă arunc pe pat, de-o fi să-mi pierd cunoștința, măcar să nu cad prea de sus. Dar nu, nu se întîmplă nimic grav. O ușoară amorțeață a mâinilor și picioarelor îl încurcă două-trei minute, apoi totul reintră în normal.

Rămase culcat și închise ochii. O orchestră, poate chiar a radioului, se gîndi Zamfir, umplu încăperea cu armonii învăluitoare pentru oricine înafara bărbatului încolăcit chinuit în jurul unei perne cîndva, demult, albă. „Prost, prost, cîntați ca niște cizme!”, izbucni cu voce tare, apăsînd cu violență butonul aparatului ce se rostogoli cu zgomot pe podea. Bătăile din peretele învecinat dădeau seamă că și dincolo de el nervii erau întinși la maximum. „Da, știu, e oră de somn. Pentru cine poate dormi, pentru larve și moluște!” Se ridică precaut încercînd să-și mai țină echilibrul. Cu o mîna pe speteaza scaunului de lîngă pat își apropie cu cealaltă bastonul, proptit de perete, undeva, în apropiere. Era mai mult o măsură de siguranță bastonul, nu chiar o necesitate. Sau poate era absolut obligatoriu în situația lui. Haite de câini vagabonzi îi dădeau tîrcoale, mai ales în apropierea unor parcuri. Astăzi nu se va aventura prea departe de casă. Era o zi înăbușitoare. Va căuta umbra de pe strada opusă celei în care locuia. „Faceți, obligatoriu, zilnic, o mie de pași”, îi spusese, pe un ton ce nu permitea replică, doctorul. „Altfel într-o zi nu veți mai putea să vă ridicați din pat. În situația Dumneavoastră care, după cîte mi-ați spus, locuiți singur ar fi o adevărată dramă”. „Dramă e viața mea din fiecare ceas, plină de privațiuni și lipsită de orice bucurie”, oftă Zamfir împingînd cu cotul ușa de la intrare. N-o închidea niciodată. Nu numai că nu se temea de vreun hoț, dar se chiar amuza la gîndul mării surprize ce i-ar fi provocat-o unui răufăcător încăperea. Să n-ai chiar nimic de luat, după toate precauțiile de a nu fi văzut intrînd fraudulos în ultima cameră de la parterul unei case, altfel, situată ultracentral?! „Așa-ți trebuie!” îl muștră în gînd, jubilînd la gîndul reușitei farse, „Ce farsă?! Viața lui e o farsă, o farsă proastă, o farsă neinspirată”, repetă la fiecare pas cu care înaintează, prelingîndu-se pe lîngă zidurile negre, prăfuite, umbroase la ora aceea din zi. Făcuse doar cincizeci de pași cînd simți

nevoia unei opriri. Copertina de deasupra intrării, în dreptul căreia adăsta, îl apăra ca o umbrelă generoasă. Se așază pe ultima treaptă, după ce-și puse tacticos un ziar în scop de protecție. Ai fi zis că n-a văzut în viața lui un fir de praf, după felul în care se proteja de murdăria din juru-i. Respiră ușurat și-și îndreptă privirea peste drum, unde o terasă de vară era scena pe care se desfășurau tot felul de întâmplări ridicole. Oameni, mai ales tineri, se întâlneau, râdeau, „îmi închipui ce prostii spun, le sună apa în cap ăstora, se țin de mână pe căldura asta, Doamne, ce transpirați vor fi fiind în palmă, dau pe gât nenumărate pahare cu apă, limonadă, bere și ce-o mai fi fiind în sticlele rotofeie de pe masă. Niște paraziți! Bine că n-avea copii. Țștia te usucă de bani. Nu pot respira fără ei. Îi și risipesc cu aceeași naturalețe cu care se mișcă. Ba-i mai și pierd!”, mormăie Zamfir și-un nod greoi și cleios îi subție răsufierea. Emoția îi furnică mădularele. Picioarele încep a-i tremura, iar mâna strânge bastonul, ca pentru a-și asigura trupul împotriva unei căderi presimțite. Privirea-i rămâne fixă, turnată în betonul de sub masa din colțul terasei. Un sul de hârtie, care după cum se putea desluși destul de bine în soarele torid lumina acel colț, părea să fi fost răsucit din bani, legați trainic cu ceva, sfoară ori elastic, dar bani, desigur bani. Și nu puțini!, își miji ochii bărbatul, umezindu-și buzele uscate. Tânărul, ce se odihnea pe scaunul sub care zărise comoara, nu dădea semne că s-ar fi grăbit undeva. Zamfir era însă hotărât să nu-și părăsească postul și dacă cel de la masă n-ar fi ridicat hârtiile abandonate, se credea îndreptățit să intre în posesia lor. Va aștepta cât trebuie. O femeie, încărcată cu sacoșe, își făcu loc pe lângă el, aruncându-i o privire plină de dispreț. „Să blochezi o intrare, dacă nu ești chiar moș și nici pe moarte”, i se părea o obrăznicie fără margini. Zamfir își mută repede privirea de la obrazul schimonosit de reproșul tăcut al femeii și o îndreptă cu disperare spre terasă. Bani erau tot acolo iar tânărul plecase. Se ridică brusc, cu o viteză ce-l ului grozav și a pornit-o glonț spre masa rămasă, doar pentru un răgaz foarte scurt, liberă. Claxoane, înjurături, gesturi ușor de interpretat, i-au însoțit trecerea. Ținea bastonul ridicat, așa cum văzuse că fac nevăzătorii, dar n-a păcălit pe nimeni. Privirea aprigă, ațintită spre ceva anume, era prea vie și sugestivă. Omul se grăbea nevoie mare și ce dacă încurca pe toată lumea și desigur polițistul nu-i prin preajmă. „O fi și el undeva la umbră”, se autoliniști bărbatul după ce ajunsese cu bine pe partea cealaltă. Urcă în salturi; „ia, uite, doamne de ce-i sunt în stare picioarele!”, sări cele câteva scări și se duse glonț la masa cu pricina. Ceru o sticlă cu apă plată. Mică să fie, preciză pe un ton ferm.

- Bine, bine, îi răspunse plictisit chelnerul.

Cu piciorul adânc îndoit sub scaun, aduse încet, încet șomoioagul în fața lui, dar nu prea departe de piciorul mesei. Aici era în siguranța cercului său vizual. Se uită distrat la vecini. Nimeni nu-i dădea atenție. Își scoase mâna din buzunarul pantalonului și lăsă să-i cadă batista. „Of, of” se văita, aplecându-se s-o ridice. Sub învelișul ei, banii-i ardeau degetele. „Numai de n-aș leșina! S-ar găsi imediat un binevoitor să mi-i ia!” După grosimea teancului, prada nu era de lepădat. Îl scotea din sărăcie pentru o luga perioadă de timp. Socotea totul în cafea și țigări. O nebunie! Visase astă năpate o murdărie, o balegă mare lăfăindu-se la intrarea în casa, la parterul căreia locuia. S-a trezit înfuriat pe vagadondul care se ușurase ca un animal în fața ușii sale. Nu era prima dată când îl umilea în halul acesta. S-a dumirit repede că visase și s-a întors bucuros pe partea cealaltă trăgându-și pătura aspră, soioasă, peste cap. Nu vedea prea bine, de aceea îi plăcea mai ales cenușiul din camera cu perdeaua mereu trasă. Lumina îi provoca reacții dureroase. Unghiul din care privea Zamfir lumea înconjurătoare, era mereu îngustat de privirea sa mijită, mioapă. „Dar ce bine văd în depărtare!” se felicita Zamfir pocnindu-și degetele șmecherește. L-a iertat chiar și pe vagabondul nesimțit, ce-i confunda ușa cu o latrină. Chemă chelnerul și plăți. Împinse anevoie scaunul, îl potrivea chiar, apropiindu-l mult de masă, apoi ajutându-se de baston se îndreptă, mimând șchiopătutul, spre ieșire. Soarele-i ardea creștetul dar nu-l simțea. Mult mai fiebinte, arzându-i buzunarul, era prada pe care cu inteligență o acaparase. Jubila!

În noaptea aceea somnul l-a ocolit. Planurile, în legătură cu destinația ce urma s-o dea banilor, l-au ținut treaz și i-au făcut o mică gaură în buget. Orele acelea au însemnat un pachet de țigări și un sfert de litru de cafea. Dar ce importanță mai avea acum?! „Mare pagubă”, râse detașat de toate micile lui probleme zilnice, ce până mai ieri păreau capitale. „Ce caraghios am fost!” Amâna număratul banilor. Ținea sulul în fața sa, pe pat, și încerca să-l transforme în pensii. „Vreo cinci, zicea într-o doară, poate chiar șapte”, completa satisfăcut. Trecu așa o săptămână. Zamfir desfăcea și refăcea aparate de radio, fuma și bea cafele. Uitase de sfatul medicului privind plimbarea zilnică. Nu-i păsa. Într-o seară se gândi că ar fi bine, totuși, să știe câți bani găsisse. I-a întins pe pat și i-a numărât. Erau chiar zece pensii mititele, precum a sa. Dăduse lovitura! I-a pus la păstrare în sertarul noptierei. Pe plic a scris: „pentru zile negre”. „Bine spus, se autoaprobă bărbatul, pe lângă zile cenușii, ca acestea pe care le suport, mai sunt unele întunecate rău, în care personajul principal e doctorul. Poate veni. Am cu ce-l întâmpina!” Stătea încuiat bine, cu zăvorul tras, acum avea ce pierde, se proteja de nechemăți. „Dar dacă erau falși, contrafăcuți banii găsiți? Au fost aruncați, intenționat, în ultima clipă dinaintea unei razii, despre care falsificatorii au aflat de la cine știe ce sifonar din poliție? E foarte plauzibilă ipoteza”, se înspăimântă Zamfir. Zona era cunoscută ca fiind a valutistilor. Poliția îi mai deranja, din când în când, uneori doar pentru a-și lua tainul. Se uită spre sertarul pe care scrisese într-un cuvânt copilăresc, seif. Nu-l mai amuza nimic din ceea ce era legat de banii găsiți. „Iată-mă-s într-o capcană. Cel mai bine ar fi să-i rup bucățele și să-i arunc. Dar dacă-s buni?!” Cum să afle? La colțul străzii era un magazin cu de toate. Nu va risca personal. Îl va ruga pe micuțul cerșetor să-i cumpere un pachet de țigări. Dacă le primește împreună cu restul de bani, din care va scădea, desigur, bacșișul puștiului, totul e în ordine. Dacă vânzătorul va privi lung la client și apoi va scoate telefonul mobil din buzunar pentru un apel acolo unde trebuie, el, Zamfir, va dispărea urgent. Cerșetorul nu-l cunoaște. Plimbările lui aveau întotdeauna destinații opuse aceluia magazin, unde prețurile erau prea pipărate pentru buzunarul unui pensionar pe caz de boală.

Se îmbracă în grabă. Luă o bancnotă, cea mai puțin valoroasă dintre cele puse la păstrare și se îndreptă spre ușă. Soneria i-a curmat avântul. „Cin-să fie?! Poate Poliția!” Se prelinse spre intrare în ciorapi, spre a nu face zgomot, după ce și-a abandonat pantofii ușori din pânză la mijlocul camerei. Trase aer în piept, își făcu semnul crucii și-apoi abia îndrăzni să se uite prin vizor. Era poștașul. Azi e zi de pensie. Foarte bine îi va da lui bancnota, obișnuitul bacșiș, „ce nu i se cuvenea, gândea de fiecare dată Zamfir, dar, mă rog, așa se obișnuia”, nu va strica el rânduiala. Niciodată poștașul nu era invitat înăuntru. Zamfir venea în fața ușii, semna unde i se indica, cu mâna dreaptă, iar cu stânga, concomitent aproape, întindea bacșișul. Primea banii și fără să-i numere îi strecura în surtucul cu care-și apăra trupul de răcoarea camerei. Automatismul a funcționat și acum. Poștașul se uită lung la hârtia ce i-a fost întinsă. N-a pus-o în buzunar și după ce i-a numărât banii ce i se cuveneau, a întreat pe un ton, ce lui Zamfir i s-a părut a fi al unui anchetator.

- Mai aveți bani din aceștia?

- Din care, se prefăcu Zamfir a nu înțelege întrebarea, apoi adăugă repede, cu o voce tremurată: nu, nu doar pe asta am găsit-o în fața intrării ... pe trotuar, ar fi vrut să continue dar iar durerea aceea binecunoscută, tăioasă și ascuțită ca lama de cuțit i-a rețezat genunchii, secerându-i răsufllarea.

Când s-a trezit odaia era mai luminată ca altă dată și cineva uitase un geam deschis. Junghiul din piept îl mai simțea și acum, dar, uite că n-a murit, vede, aude, respiră. În buzunarul hainei de casă găsește banii și cuponul de pensie. Îi par mai mici la pipăit. „Nu mi s-au dezmoșțit încă mâinile. Dar nu-i rău!” Întinde brațul spre noptiera de lângă pat. Alți bani, mult mai mulți. O, Doamne, îi văd, deci exist și eu și ei”. Dacă s-a trezit în casa lui și nu în vreun arest, banii erau în ordine. Erau ai lui, i se cuveneau. O stare de liniște binecuvântată îl cuprinde. Ar putea asculta

și radioul, n-o făcuse de mult. Până și muzica de fanfară, i s-a părut suportabilă, deși nu înțelegea ce căuta într-un program matinal. „Înainte, cu cântec, la slujbe marș! Era bine dispus, cum nu mai fusese de multă vreme. Îi suporta până și vocea castratului ăstuia de crainic cu buletinul lui de știri. „Până ieri – ce până ieri?, așa începe o știre de actualitate?! Începând de astăzi etc. etc. – așa trebuie formulat. Până ieri băncile au mai primit bani în bancnote vechi” – își duse crainicul știrea până la capăt.

Carcasa aparatului izbită cu violență de podea stârnește bătăi puternice în peretele vecin, precum un răpăit asurzitor de tobe sparte, ce-i zgârie dureros timpanul.

- Nenorociților, nu se dă muzică de fanfară la ora asta!, strigă bărbatul, strivind sub papucul de postav păienjenişul de fire nimbate de razele prăfoase ale dimineții.

(Din volumul *Azilul Regilor, povestiri*, Editura Multipress International, 2010, București)